

HÅLLBAR. Per-Anders Enkvist ser framför sig ett samhälle där vi använder material flera gånger och där produkter konstrueras för att ha ett andrahandsvärde.

ANDRAHANDSVÄRDET I FÖRSTA RUMMET

Per-Anders Enkvist trodde att cirkulär ekonomi var ett buzzword som snart skulle ha surrat klart. En rapport, en bok och flera års arbete senare har surrandet bara tilltagit.

Per-Anders Enkvist sitter i en hög korgstol i en lugn avdelning av caféet där vi har stämt möte. Han intervjuar kandidater till tjänster i Material Economics, sitt nygrundade företag.

– Det är roligt, säger han. Så många unga människor som vill jobba med hållbarhetsfrågorna.

Själv kallar han sig en ”late bloomer”, att han ganska sent i sin karriär kom på vad han skulle intressera sig för. Efter ett par år på konsultföretaget McKinsey där han hade jobbat mycket med energifrågor kom han att göra ett stort jobb om handel med utsläppsrätter och vad det skulle kosta företag i olika branscher att skära ner på sina utsläpp.

– Jag bestämde mig för att lära mig hur det fungerade. Som konsultområde var det en bra nisch, det skär över alla branscher och är inte så lätt att förstå. Här kan du som konsult verkligen komma med stort mervärde och ju mer du jobbar inom området desto mer vet och kan du.

Arbetet resulterade också i en uppmärksammas global kostnadskurva där det gick att utläsa vad varje sparad ton koldioxid skulle kosta inom olika sektorer. Efter ett par år med olika uppdrag inom miljöområdet började Per-Anders också intressera sig för cirkulär ekonomi. Ett uppvaknande, säger han.

– Jag trodde att det bara var det vanliga kretsloppet som man talade om men efter att ha satt mig mer in i frågan såg jag vilka enorma miljöproblem som är förknippade med vår resursanvändning och vilka förbättringsmöjligheter som finns.

I en rapport han var med och tog fram tillsammans med Ellen MacArthur Foundation beskriver han hur vi i decennier har effektiviserat vår produktion men inte tänkt på

resursaspekten. Vi producerar supereffektivt men det vi producerar används ofta bara en bråkdel av tiden och har inget eller lågt andrahandsvärde.

En personbil som köps av en privatperson läser en eller flera årslöner men har bara en nyttjandegrad på ungefär 2 procent. Den körs bara effektivt cirka 5 procent av tiden och då är bara 1,5 säte upptaget. Av de livsmedel vi producerar går en tredjedel till spillo och husen vi bygger byggs inte för att vara materialeffektiva utan för att göra byggprocessen effektiv.

– Vi kommer att få tänka om men jag tycker att vi ser början av den här omställningen i dag. Speciellt yngre människor är mindre intresserade av att äga saker utan kan tänka sig att dela eller köpa en tjänst i stället. Men vi behöver tänka på ett helt nytt sätt och det är inte svårt.

Eftersom vi hittills har behandlat naturresurserna som om de var oändliga, och prissatt dem lågt, är många av de produkter vi använder inte konstruerade och designade för att kunna återanvändas. Material har blandats och konstruktioner lösts ihop då vi inte har varit intresserade av att optimera designen för andrahandsvärdet. I den

cirkulära ekonomin blir just designen central.

– Jag har ställt frågan till designers om det skulle vara ett problem att kräva att produkten ska ha ett andrahands-

värde, att den går att återvinna. Det är det oftast inte över en eller två produktgenerationer, även om det är mycket jobb. Vi har bara inte tänkt så tidigare. Men det går att göra.

När vi träffas har Donald Trump just vunnit det amerikanska presidentvalet och Parisavtalets överenskommelse om bara 1,5 graders temperaturhöjning känns skakig.

– Jag ser det mer som ett hack i kurvan, säger Per-Anders Enkvist.

Visst kommer det att gå

i långsammare takt i USA under några år, men jag tycker att vi ser att snöbollen har börjat rulla globalt vad gäller omställningen. Se bara på alla elbolag som investerar i förnybart eller på bilindustrin där alla vill lansera elbilar och självkörande fordon. Vilken företagsledare med koll skulle i dag satsa på en gammal, resursslösande teknik och produktion?

– Jag tror inte heller att det kommer att bli så mycket färre jobb eller väldigt mycket färre saker. Vi kommer bara att ta hand om våra resurser mycket bättre vilket i sig öppnar för nya jobb, innovation och affärsmodeller.

PER-ANDERS ENKVIST

Utbildning: Civilingenjör i teknisk fysik.

Aktuellt: Med boken *A Good Disruption* (Stuchey, Enkvist och Zumwinkel, Bloomsbury 2016)

Största jobbutmaning: Just nu är det att hitta riktigt duktiga personer att rekrytera.

Största utmaning privat: Att få en syl i vädret hemma. Jag har tre barn som alla har väldigt mycket att meddela.

Vad gör du helst när du inte jobbar? Jag gillar att lyssna på klassisk musik, och umgås mycket med familjen.

TEXT JENNY GRENSMAN

FOTO ANNA SIMONSSON